

ПОКАНА ЗА НАБИРАНЕ НА ПРОЕКТИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ ЧРЕЗ ФИНАНСОВ ИНСТРУМЕНТ „ФОНД ЗА ГРАДСКО РАЗВИТИЕ“ 2021-2027

ДЗЗД „ФОНД ЗА УСТОЙЧИВИ ГРАДОВЕ“ (Фонд за устойчиви градове, ФУГ) обявява процедура за финансиране на проекти по линия на финансов инструмент „Фонд за градско развитие“ 2021-2027 (ФГР 21-27), финансиран със средства по програма „Развитие на регионите“ (ПРР) 2021-2027 и програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ (ПКИП) 2021-2027, съфинансирани от Европейския съюз.

Фонд за устойчиви градове обединява специфичния опит и експертизата на всяка една от партньорските организации в обединението: „Обединена българска банка“ АД (ОББ), „Фонд за устойчиво градско развитие“ ЕАД (ФУГР), „Фонд ФЛАГ“ ЕАД и „Българска консултантска организация“ (БКО). Управлението на новия финансов инструмент е част от стратегическите приоритети на партньорите във Фонд за устойчиви градове, използвайки максимално натрупания специфичен експертен опит при изпълнение на Фондовете за градско развитие по инициативата JESSICA 2007-2013 г. за София и по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. за ФГР София и ФГР Юг. Този опит ще бъде използван в максимална степен за ефективното управление на новите Фондове за градско развитие 2021-2027 г. в подкрепа на устойчивото и интегрирано градско развитие, укрепването на регионалната кохезия и повишаването на конкурентоспособността.

По силата на сключени Оперативни споразумения от 14 август 2026 г. Фонд за устойчиви градове е определен от Фонд мениджър на финансови инструменти в България (ФМФИБ) за изпълнител на две обособени позиции - **ФГР Юг и ФГР Север 1, с общ размер на публичния ресурс от 191.38 млн. евро**. Публичният ресурс за инструмента включва финансиране със споделяне на риска, вградена портфейлна гаранция с таван на загубите и безвъзмездна финансова помощ (БФП) по ПРР. С включването на съфинансирането, осигурено от ФУГ, очакваният общ портфейл по двата Фонда за градско развитие – за Юг и Север 1, достига 250 млн. евро.

За първи път в рамките на инструмент „Фонд за градско развитие“ е предвидена комбинирана финансова подкрепа по ПРР 2021-2027 г. – дългово финансиране и безвъзмездна финансова помощ (БФП), в единична операция, които да се предоставят от финансовия посредник. Общият размер на разполагаемия ресурс за БФП е **65.63 млн. евро**, който може да бъде използван както за покриване на разходи за техническа подкрепа и за капиталова отстъпка при постигане на резултати от инвестицията, така и за предоставяне на инвестиционен грант в размер до 20%/30%/35%/40% от допустимото финансиране в зависимост от сектора.

ТЕРИТОРИАЛНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

Програма/ приоритет	Допустима територия
ПРР Приоритет 1 „Интегрирано градско развитие“	10 градски общини в България: - Северна България – Видин, Плевен, Русе, Велико Търново, Варна; - Южна България – Бургас, Стара Загора, Пловдив, Столична община и Благоевград. Забележка: С цел развитие на функционални зони и засилване на функционалните връзки между големите градски общини и граничещите с тях селски общини, инвестициите, насочени към индустриални зони/паркове и устойчива мобилност, се финансират и на териториите на съседни селски общини, когато са включени в интегрирани проекти на градските общини. Подпомаганият проект¹ следва да съответства на Плана за интегрирано развитие на съответната община (ПИРО), като това се удостоверява със Становище за съответствие от съответната община. В становището общината следва да потвърди съответствието на потенциалните инвестиции с ПИРО и да изрази принципната си подкрепа за финансирането им с ФИ/БФП по Приоритет 1 на ПРР. За избягване на съмнение, градските власти нямат правомощия и не могат да се намесват при избора на проекти за финансиране от ФУГ.
Приоритет 2 „Интегрирано териториално развитие на регионите“	40 средни и по-малки градски общини: - Северна България – Враца, Ловеч, Лом, Монтана, Троян, Габрово, Горна Оряховица, Севлиево, Разград, Свищов, Силистра, Добрич, Търговище, Шумен; - Южна България – Сливен, Ямбол, Нова Загора, Айтос, Карнобат, Казанлък, Свиленград, Харманли, Димитровград, Кърджали, Хасково, Асеновград, Велинград, Смолян, Пазарджик, Пещера, Панагюрище, Карлово, Ботевград, Гоце Делчев, Дупница, Кюстендил, Перник, Петрич, Самоков, Сандански. Забележка: С цел засилване на градско-селските връзки и функционални зони, ПРР подкрепя интервенции на цялата територия на страната за мерките, които попадат извън обхвата на „Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони“ (СПРЗСР) като <u>здравна инфраструктура, енергийна ефективност на жилищни сгради, туризъм, индустриални зони/паркове и устойчива мобилност</u>. Подпомаганият проект следва да съответства на Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСР) на съответния регион от ниво NUTS2, като това се удостоверява със Становище за съответствие с ИТСР, издадени от Регионалния съвет за развитие (РСР). В становището си РСР следва да потвърди съответствието с ИТСР на потенциалните инвестиции и да изрази принципна подкрепа за финансирането им с ФИ/БФП по ПРР по Приоритет 2 на ПРР. За избягване на съмнение, регионалните съвети нямат правомощия и не могат да се намесват при избора на проекти за финансиране от ФУГ.

¹ С оглед дефиниране на дадена инвестиция по категория региони се взема предвид локацията на проекта/финансираните дейности на територията на даден регион от ниво NUTS 2, независимо от мястото на регистрация и седалище на крайния получател, осъществил съответния проект/финансирани дейности.

	Важно! Становище за съответствие с ИТСР не се изисква за инвестиции, които са част от концепции за ИТИ, които са предварително одобрени и проверени за съответствие от съответния РСР.
ПКИП Приоритет 1 „Иновации и растеж“	Всички региони в България на ниво NUTS 2, като се вземат предвид ограниченията в бюджета на ФИ за регион в преход. Подпомаганият проект следва да съответства на Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСР) на съответния регион от ниво NUTS2, като това се удостоверява със Становище за съответствие с ИТСР, издадени от Регионалния съвет за развитие (РСР).

ДОПУСТИМИ КРАЙНИ ПОЛУЧАТЕЛИ

Крайните получатели следва да отговарят на следните общи критерии за допустимост:

- да имат правен статут, който им позволява да получават финансиране и да реализират Допустими дейности;
- да имат подходящ правен интерес в активите, в които се извършва инвестицията, като упражняване право на собственост, наемни правоотношения или друг вид правоотношения вкл. в зависимост от изискванията на приложимия режим за държавна помощ;
- да реализират проекта, предложен за финансиране, в съответствие с Териториалното разпределение по ПРР/ПКИП;
- да отговарят на изискванията на ФУГ по отношение на кредитоспособност и жизнеспособност.

Категории допустими крайни получатели за Финансиране и БФП по ПРР

Програма	Сектор	Крайни получатели
ПРР	Сектор „Инфраструктурни мерки за насърчаване на икономическата активност“	Общини; търговски дружества: частни и публични; ПЧП.
	Сектор „Енергийна ефективност и устойчиво обновяване на жилищни и обществени сгради“	Общини; Висши училища и организации, управляващи студентски общежития; публични, частни или ПЧП доставчици на енергийни услуги, в т.ч. с предмет на дейност изпълнение на услуги по ЕСКО договори за енергоспестяване с гарантиран резултат; Здравна и социална инфраструктура; Образователна инфраструктура; Културна инфраструктура и други сгради с обществени функции.
	Сектор „Устойчива мобилност“	Общини; търговски дружества (частно, държавно или общинско); ПЧП.
	Сектор „Зелена градска инфраструктура и сигурност в обществени пространства“	Общини; търговски дружества (частно, държавно или общинско); ПЧП.
	Сектор „Образователна инфраструктура и оборудване“	Търговско дружество (частно предприятие) - частни училища, частни ясли и детски градини; общини, колежи; висши училища; публични организации, към които са държавни средни училища.
	Сектор „Здравеопазване и социална инфраструктура“	Здравни заведения, общини; търговски дружества (частно, държавно или общинско); ПЧП.
	Сектор „Туризм, култура и спорт“	Общини; търговски дружества (частно, държавно или общинско); асоциация/сдружение на структури на централната или местната власт; ПЧП; културни организации; институции на вероизповеданията.

ПКИП	Приоритет 1 „Иновации и растеж“	МСП, малки дружества със средна пазарна капитализация (small mid-caps) ² и дружества със средна пазарна капитализация (mid-caps) ³
------	---	--

ДОПУСТИМИ И НЕДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ И РАЗХОДИ

Допустими за финансиране са инвестиции в съответствие с изискванията на **Приоритет 1 „Интегрирано градско развитие“ (П1)** и **Приоритет 2 „Интегрирано териториално развитие на регионите“ (П2) на ПРР**, насочени към мерки за насърчаване на икономическата активност, устойчивата градска мобилност, подобряване и развитие на здравните и социалните услуги, образованието, културата, спорта и туризма, енергийната ефективност на сгради, мерки за подобряване качеството на елементи на околната среда и др.

Предвидената подкрепа по **Приоритет 1 „Иновации и растеж“ на ПКИП** е насочена за развитие на нови/съществуващи индустриални паркове, чрез финансиране на жизнеспособни инвестиции в предприятия в индустриални паркове или във функционална близост⁴ около тях в съответствие с ИТСР на район от ниво NUTS2.

Подробно описание на допустимите дейности по сектори, както и недопустими дейности и разходи са посочени в Приложение 1 на настоящата Покана.

ФИНАНСИРАНЕ

ФУГ предоставя дългово финансиране под формата на **инвестиционни кредити и/или допълващи оборотни кредити⁵**, с възможност за комбинация на инвестиционни заеми с БФП по ПРР в единична операция. Публичният ресурс се осигурява от две програми - Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 (ПРР) и Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 (ПКИП). Към частта от финансирането, осигурена с публичен ресурс, предоставен чрез ФМФИБ в размер на 59% от заема, е предвидено съфинансиране от страна на ФУГ в размер на допълващите 41%. Съфинансирането е осигурено от Обединена българска банка и Фонд ФЛАГ.

Финансирането, което ФУГ предоставя на крайните получатели, получава следните допълнителни облекчения:

² Малко дружество със средна капитализация съгл. чл. 2, т. 103 (д) от Регламент № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. (ОРГО) означава предприятие, което не е МСП, с не повече от 499 служители, изчислени в съответствие с чл. 3-6 от приложение I на ОРГО, чийто годишен оборот не надвишава 100 млн. евро или чийто годишен баланс не надвишава 86 млн. евро; няколко субекта се считат за едно предприятие, ако е изпълнено някое от условията, изброени в чл. 3, параграф 3 от приложение I на ОРГО. За целите на прилагането на чл. 56д, параграф 10 и чл. 56е „малко дружество със средна капитализация“ означава предприятие, което не е МСП и има до 499 служители.

³ Дружества със средна пазарна капитализация съгл. чл. 5, параграф 2, буква „в“ от Регламент (ЕС) 2021/1058, който препраща към чл. 2 от Регламент (ЕС) 2015/1017, означава образувания, които имат до 3 000 служители, които не са МСП, нито малки дружества със средна пазарна капитализация.

⁴ Съгл. [Разяснения по Единните указания за концепции за ИТИ](#): В случай че МСП е установено извън самата територия на индустриалния парк, но е във функционална близост до него (намира се на територията на общината, в която е индустриалният парк или в съседни общини, обхванати от Стратегията за териториално развитие на района) и има функционални връзки (например чрез пътна, железопътна, газоснабдителна и др. инфраструктура) или извършва дейности, с които се осъществява функционална свързаност с индустриалния парк или предприятията в него (например чрез вериги на доставки, логистични дейности, производство на ресурси/стоки/услуги и др.), с които допринася за изграждане на една добре развита екосистема заедно с индустриалния парк, то такова МСП е допустим краен получател.

⁵ Оборотен кредит е допустим при одобрен инвестиционен кредит, ясна връзка с него и по-малък размер. За финансиране за оборотен капитал не се предвижда комбинация с БФП в единична операция.

- **Подобриени ценови условия** - отразяват облекчението от публичния ресурс в размер на 59% от заема и гаранционното покритие от ФМФИБ върху частта на съфинансирането, предоставено от ФУГ.
- **По-дълъг срок за изплащане на финансирането** - до 240 месеца (20 години).
- **По-дълъг срок гратисен период за главницата по финансирането** - до 36 месеца (3 години).
- **По-ниско ниво на собствено участие** - мин. 5% с възможност за редукция до 0% за общини и други крайни получатели от публичния сектор по ПРР. За проектите, финансирани със средства от ПКП, няма изискване за минимално самоучастие. В съответствие с оценката на кредитния риск, ФУГ може да изиска по-високо собствено участие за конкретния проект.
- **По-ниско ниво на обезпечение** - мин. 110% покритие на кредита на база пазарна стойност на обезпечението.

Максимално допустим размер на инвестиционен кредит - 22 млн. евро и 3 млн. евро за туристическа „общодостъпна дребна инфраструктура“ по ПРР. За проекти по ПКП е приложимо ограничението от 5 млн. евро средства от Програмата за индивидуална инвестиция. Възможно е ограничение на максимално допустимия размер на заемното финансиране в зависимост от приложимия режим на държавна помощ за конкретния краен получател/проект.

Максималният размер за индивидуална експозиция към група свързани лица - до 20% от Финансирането от ФМФИБ, с изключение на свързаност към държавата или след писмено разрешение на ФМФИБ в съответствие с изискванията на приложимия режим за държавни помощи.

КОМБИНАЦИЯ С БФП

Безвъзмездната финансова помощ по ФГР 21-27 се предоставя единствено за допустими проекти по линия на програмата „Развитие на регионите“ 2021-2027. Подкрепата с БФП по ПРР трябва да е пряко свързана и необходима за финансираната инвестиция с финансовия инструмент.

БФП по ПРР се предоставя на Краен получател или в негова полза под формата на:

- **Техническа подкрепа:** изплащане на БФП по ПРР на Краен получател и/или в полза на КП за подготовка на проекта и/или потвърждаване на резултати от изпълнението на проекта (ако е приложимо); и/или
- **Инвестиционен грант:** изплащане на БФП по ПРР на Краен получател в допълнение към средствата от заема за изпълнение на инвестиции, които не генерират достатъчна възвращаемост или спестяване на разходи, така че дейността да е жизнеспособна; или
- **Капиталова отстъпка:** изплащане на БФП по ПРР в полза на Краен получател след успешно завършване на дейностите, подкрепени със заемно финансиране от ФГР и постигане на предварително дефиниран резултат.

Фонд за устойчиви градове предоставя БФП по ПРР на крайни получатели до изчерпване на разполагаемия ресурс по финансовия инструмент на база на по-ниското от:

- ограниченията на избрания режим на Държавна помощ (съответно максималния интензитет или максимален размер на помощта и правилата за натрупване на помощи за съответния сектор), и
- процента на БФП по ПРР по сектори, както следва:

Сектор	Размер на БФП
Сектор „Инфраструктурни мерки за насърчаване на икономическата активност“	20% от общия размер на Допустимото финансиране на ниво проект, вкл. за изграждане на довеждаща инфраструктура. БФП по ПРР може да се ползва при разработване и развитие на индустриална зона, вкл. за финансиране на довеждаща инфраструктура.
Сектор „Енергийна ефективност и устойчиво обновяване на жилищни и обществени сгради“	30% БФП по ПРР от общия размер на Допустимото финансиране на ниво проект при постигане на енергиен клас В и 40% БФП по ПРР от общия размер на Допустимото финансиране на ниво проект при постигане на енергиен клас А и близко до нулево потребление (А+). Разходите за енергиен одит и др. административни разходи (вкл. за технически паспорти/обследвания) може да се финансират на 100% с Техническа подкрепа. Тези разходи влизат в допустимия процент на предоставеното БФП по ПРР. Размерът на средствата за Техническа подкрепа за Енергиен одит се определя на база на по-ниското от (i) реалната стойност дължима от Краен получател за извършването на Енергиен одит (на база разходооправдателни документи) и (ii) сбора от Компонент 1 със следните тавани: За (опростено) обследване за енергийна ефективност: 10 225,84 евро или За оценка за енергийни спестявания: 5 112,92 евро и Компонент 2 с таван за Оценка на мерки за енергийна ефективност: 5 112,92 евро. Важно! Обследването за енергийна ефективност е задължително условие за финансиране на Допустимите дейности за Енергийна ефективност.
Сектор „Устойчива мобилност“	35% от общия размер на Допустимото финансиране на ниво проект.
Сектор „Зелена градска инфраструктура и сигурност в обществени пространства“	35% от общия размер на Допустимото финансиране на ниво проект за публични субекти .
Сектор „Образователна инфраструктура и оборудване“	35% от общия размер на Допустимото финансиране на ниво проект.
Сектор „Здравеопазване и социална инфраструктура“	35% от общия размер на Допустимото финансиране на ниво проект, вкл. за Техническа подкрепа.
Сектор „Туризм, култура и спорт“	✓ 35% от общия размер на Допустимото финансиране на ниво проект за културна инфраструктура и за обекти на културното наследство; ✓ 35% от общия размер на Допустимото финансиране на ниво проект за природното наследство и общодостъпна дребномащабна туристическа инфраструктура; ✓ 35% от общия размер на Допустимото финансиране на ниво проект за спортна инфраструктура.

КАНДИДАТСТВАНЕ ЗА ФИНАНСИРАНЕ И БФП по ПРР

Потенциалните кандидати за финансиране от ФУГ представят своята проектна идея за обсъждане и коментар с експертите на фонда по отношение на съответствието на проекта, на крайния получател и исканото финансиране с изискванията на съответната програма.

ФУГ предоставя разяснения относно възможностите за предоставяне на БФП, вкл. чрез попълване и входиране на **Заявление за помощ (по образец)**.

В случай, че проектът и кандидатът отговарят на изискванията за финансиране и БФП (ако е приложимо), ФУГ изготвя и предоставя на потенциалния краен получател **индикативна Предварителна оферта** с основните параметри на финансирането, допустим вид БФП в зависимост от заявения интерес от кандидата, обезпеченията⁶ и други специфични условия по кредитната сделка. При потвърждаване на офертата, кандидатите за финансиране депозират **Формуляр за кандидатстване, Бизнес план/еквивалентен документ и придружаващи документи**. Искането за финансиране, приложенията и изискуемите документи се подават на хартиен и електронен носител в офиса на ФУГ.

ФУГ извършва оценка на проектното предложение и бизнес плана по отношение на допустимостта на дейности и разходи за финансиране, параметри на бизнес плана, кредитоспособност, обезпечения, съответствие с правилата за държавни помощи, с принципа за ненанасяне на значителни вреди и с климатична устойчивост, възможност за комбиниране с БФП в една операция и др.

Подборът на крайните получатели от ФУГ се извършва при прилагане на принципа на прозрачност и при липса на конфликт на интереси. На база изготвените оценки, партньорите във ФУГ вземат крайно решение за одобрение на финансирането, след което се сключва **Договор за финансиране**.

При комбинирана подкрепа по ПРР в единична операция, финансовият инструмент и подкрепата с БФП са включени в един **Договор за комбинирана финансова подкрепа** с крайния получател. Условиата, свързани с предоставяне на БФП по ПРР са в съответствие с вътрешните правила и процедури на ФУГ, прилагани във връзка със кредитното финансиране, включително по отношение на целевото усвояване на средствата.

В зависимост от структурата на съответния проект, плащанията на БФП по ПРР за инвестиционен грант могат да се извършват за всеки разход на база „pro rata“ или поотделно, напр. когато финансовият продукт и БФП по ПРР финансират различни допустими разходи. За получаване на БФП за капиталова отстъпка в Договора за комбинирана подкрепа се залага/т цел/и, която/които следва да бъде/бъдат постигната на база бизнес план (или еквивалентен документ), представен от крайния получател. БФП за Капиталова отстъпка се предоставя първоначално под формата на Финансиране съгласно приложимия режим за държавна/минимална помощ, а след приключване на проекта/отчитане на изпълнение на съответните цели/индикатори, част от финансирането по ПРР се трансформира в БФП.

КРАЕН СРОК ЗА ИНВЕСТИРАНЕ

Проектните предложения ще бъдат разглеждани до изчерпване на разполагаемия финансов ресурс, като ще се финансират само проектни предложения, които отговарят на изискванията на финансовия инструмент. Крайният срок за усвояване на средствата на Фонда от одобрени за финансиране проекти е **31 декември 2029 г.**

Образци на Формуляр за кандидатстване, приложенията към него, както и допълнителна информация са публикувани на интернет страницата на ФУГ: <http://www.citiesfund.bg/>.

⁶ ФУГ може да изиска обезпечение от Крайния получател във връзка с вземането за БФП по ПРР с оглед риска от невалидиране на финансираните разходи със средства по Програмата.

Приложение №1

Допустими дейности по програми и сектори:

Програма	Сектор „Инфраструктурни мерки за насърчаване на икономическата активност“
ПРР	- Насърчаване на мерки за инфраструктура за бизнес и предприемачество (вкл. сгради), бизнес и индустриални паркове и друга инфраструктура за иновации и развитие на МСП; - Други дейности, допустими за подкрепа в съответствие с ПРР.
	Сектор „Енергийна ефективност и устойчиво обновяване на жилищни сгради и обществени сгради“
	- Мерки за енергийна ефективност и устойчиво обновяване на жилищни и обществени сгради (в т.ч. студентски и ученически общежития), включително конструктивно (и сеизмично) укрепване, системи за отопление и климатизация, възможност за интегрирани инсталации за възобновяема енергия на място за собствено потребление и възможност за присъединяване към електропреносната мрежа за продажба на излишни количества, оборудване за зареждане на електромобили, цифровизация на сградите, зелена инфраструктура и др.; - Кредитни линии и гаранции на компании, изпълняващи проекти за стимулиране пазара на ЕСКО договори; - Други дейности, допустими за подкрепа в съответствие с ПРР. Мерките могат да се изпълняват на територията на цялата страна, но само при осигуряване на ЕЕ на цялата сграда с цел постигане най-малко клас на енергопотребление „В“ на сградата и най-малко 30% намаляване на преките и непреките емисии на парникови газове. Процентът на спестяванията се изчислява от сертификата за енергийни характеристики на сградата, обект на интервенция, на генерирани емисии преди и след въвеждане на енергоспестяващите мерки (ЕСМ).
	Сектор „Устойчива мобилност“
	Мерките могат да включват всички видове инвестиции в инфраструктура и оборудване, включително, но не само: - разработване на ПУГМ⁷, въвеждане на интелигентни транспортни системи и др. мерки за дигитализация на транспорта; - подмяна на подвижния състав на обществения транспорт с екологично чист, зарядна инфраструктура за чисти превозни средства; - велосипедна и пешеходна мрежа, транспортна инфраструктура, вкл. улици и съоръжения във връзка с развитието на интегрирана система за обществен транспорт, мерки за подобряване на достъпността и безопасността на транспорта; - подобряване на връзките между градски, междуградски автобусен, железопътен, въздушен, вътрешноводен и морски транспорт, като част от реализиране на интермодални превози и др.; - други дейности, допустими за подкрепа в съответствие с ПРР.
	Сектор „Зелена градска инфраструктура и сигурност в обществени пространства“
	- изграждане на обществени зони за отдих и зелени площи, включително физически елементи на градската среда и зелена инфраструктура за сгради и междублокови пространства; - мерки за повишаване на сигурността, вкл. пътна безопасност и подобряване на готовността на институциите да реагират в случай на инциденти; - обновяване на квартали/специфични територии с неблагоприятни социално-икономически характеристики, при спазване на принципа за несегрегация;

⁷ План за устойчива градска мобилност

	▪ други дейности, допустими за подкрепа в съответствие с ПРР.
	Сектор „Образователна инфраструктура и оборудване“
	▪ образователна инфраструктура и оборудване (вкл. училищни автобуси) за предучилищно, училищно и висше образование, както и детски ясли и градини; ▪ инвестициите в обекти от предучилищното и училищното образование следва да отговарят на изискванията, регламентирани в националното законодателство и да включват определен набор от мерки, препоръчани от МОН (спортни площадки, площадки за игри или за безопасност на движението, дидактически материали, уреди за пречистване на въздуха и др.); ▪ други дейности, допустими за подкрепа в съответствие с ПРР; ▪ Важно! Не се подкрепят инвестиции в STEM.
	Сектор „Здравеопазване и социална инфраструктура“
	▪ подпомагане на общопрактикуващи лекари (индивидуални и групови практики) с фокус върху отдалечените и труднодостъпни места; ▪ мобилни кабинети в подкрепа на провеждане на информационни кампании и профилактика; ▪ обновяване на медицинската апаратура в болниците, свързана с диагностика на сърдечно-съдови и онкологични заболявания; ▪ ново строителство на общинска здравна инфраструктура при наличие на солидна обосновка за необходимостта от допълнителен капацитет; ▪ изграждане и оборудване на нови социални услуги в общността за резидентна грижа за лица над трудоспособна възраст (без увреждания и с възможност за самообслужване) - част от реформата в Дългосрочната грижа; ▪ нови интегрирани здравно-социални услуги в общността за резидентна грижа за възрастни хора с трайни увреждания, нуждаещи се от постоянни медицински грижи и възрастни хора, които не могат да се обслужват сами и се нуждаят от постоянни медицински грижи - част от реформата в Дългосрочната грижа; ▪ нови социални услуги в общността за спешно настаняване и осигуряване на подслон за лица в кризисна ситуация; ▪ базирани в общността центрове за ранно детско развитие за подкрепа на деца и техните родители и семейства (предоставящи основно дейности за консултиране, обучение и терапия, както и работа в общността, застъпничество и посредничество); ▪ други дейности, допустими за подкрепа в съответствие с ПРР. ▪ Важно! За разглеждане на финансиране в сектора се изисква и документ от Министерството на здравеопазването – писмо за съгласие, писмо за подкрепа или друг подходящ документ, удостоверяващ, че Министерството е запознато с предложената инвестиция и изразява съгласие с нейното реализиране.
	Сектор „Туризъм, култура и спорт“
	▪ инфраструктура и оборудване за масов спорт; ▪ съхранение и развитие на културното наследство: инфраструктура и оборудване за културни организации, обекти и сгради, включително създаване на ключови регистри и дигитализация на културни ценности; ▪ разработване на планове за опазване и управление на обектите на недвижимото културно наследство;

	■ съхранение и развитие на природното наследство, вкл. инвестиции в инфраструктура за планински туризъм (напр. хижи и заслони); ■ общодостъпна дребномащабна инфраструктура⁸ и меки мерки за насърчаване развитието на местни забележителности и атракции, включително популяризирането на устойчиви форми на туризъм: екотуризъм (отговорно пътуване до природни места без да се засяга дивата природа), селски (насърчаващ алтернативна заетост в селските райони), културен (развитие на културни забележителности и атракции опазващи културното наследство, както и активно изживяване и участие в културни прояви и творчески процеси); крайбрежен и морски (с внимание към околната среда и местните традиции, свързани с рибарство и аквакултури); ■ други дейности, допустими за подкрепа в съответствие с ПРР
ПКП	Финансиране на проекти, свързани с развитието на жизнеспособни инвестиции в предприятията, в индустриалните паркове и във функционална близост до тях, в съответствие с ИТСР на района чрез дългови инвестиции, включително и директно или чрез участие в транширани, синдикирани, клубни, unitrache финансираня, заедно с търговски банки.

НЕДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ И РАЗХОДИ ПО ДВЕТЕ ПРОГРАМИ

С Финансовия инструмент не може да се предоставя подкрепа за:

- Финансиране с цел рефинансиране на съществуващи заеми;
- Финансиране на елементите на инвестициите, които са физически завършени или изцяло изпълнени към датата на решението за инвестицията;
- Извеждането от експлоатация или изграждането на атомни електроцентрали;
- Инвестиции за постигане на намаляване на емисиите на парникови газове от дейности, изброени в приложение I към Директива 2003/87/ЕО;
- Производството, обработката и продажбата на тютюн и тютюневи изделия;
- Предприятие в затруднено положение, както е определено в чл. 2, т.18 от Регламент (ЕС) №651/2014, освен ако предоставянето на подкрепа е разрешено по силата на правила за предоставяне на помощ de minimis;
- Инвестиции в летищна инфраструктура, с изключение на съществуващи регионални летища, както е определено в чл. 2, т. 153 от Регламент (ЕС) №651/2014, във всеки от следните случаи:
 - ✓ при мерките за смекчаване на въздействието върху околната среда; или
 - ✓ при системи за сигурност, безопасност и управление на въздушното движение, произтичащи от системата за управление на въздушното движение;
- Инвестиции за обезвреждане на отпадъците в депа за отпадъци, с изключение на инвестициите за извеждане от експлоатация, преобразуване или обезопасяване на съществуващи депа, при условие че тези инвестиции не увеличават капацитета им;
- Инвестиции за увеличаване на капацитета на съоръжения за третиране на остатъчни отпадъци, с изключение на инвестиции в технологии за оползотворяване на материали остатъчни отпадъци за целите на кръговата икономика;
- Инвестиции, свързани с производството, преработката, транспорта, разпространението, съхранението или изгарянето на изкопаеми горива, с изключение на:

⁸ Под „общодостъпна дребномащабна инфраструктура“ се има предвид инфраструктура на стойност до 3 млн. евро, обвързана с конкретен съществуващ обект на културното или природното наследство, която включва туристически пътеки и пътеки на здравето, пътеки за катерене, езда и колоездене, места за пикник, указателни табели, хижи и заслони, посетителски центрове за представяне и експониране на местното природно и културно наследство, както и обслужващи съоръжения (като малки магазин или заведение) и съпътстващата техническа инфраструктура в района на атракциите като ВиК, детски площадки, съоръжения за отдих и спорт, паркинги, зелени площи, тоалетни, осветление и ел. инсталация, малки съоръжения за събиране на отпадъци, комунални услуги и съоръжения, обслужващи туристическата атракция и посетителите, които са необходими за развитието на цялостен туристически продукт.

- ✓ замяната на отоплителни системи на твърди изкопаеми горива, а именно въглища, торф, лигнитни въглища, нефтени шисти, с газови отоплителни системи, с цел:
 - осъвременяване на районните отоплителни и охладителни системи до статуса на „ефективни районни отоплителни и охладителни системи“, съгласно определението в чл. 2, т. 41 от Директива 2012/27/ЕС;
 - модернизиране на инсталациите за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия до статуса на „високоэффективно комбинирано производство на енергия, съгласно определението в чл. 2, т. 34 от Директива 2012/27/ЕС;
 - инвестиции в котли и отоплителни инсталации, работещи с природен газ, в жилища и сгради, заместващи инсталации, работещи на базата на въглища, торф, лигнитни въглища или нефтени шисти.
- ✓ Инвестиции в разширяването и промяната на предназначението, преобразуването или преоборудването на газопреводни и разпределителни мрежи, при условие че тези инвестиции подготвят мрежите за добавяне в системата на възобновяеми и нисковъглеродни газове, като водород, биометан и синтетичен газ и позволяват заместването на инсталации за твърди изкопаеми горива;
- ✓ Инвестиции в:
 - Чисти превозни средства, както е определено в Директива 2009/33/ЕО на ЕП и на Съвета за обществени цели; и
 - Превозни средства, въздухоплавателни средства и плавателни съдове проектирани и конструирани или приспособени за използване от службите за гражданска защита и противопожарните служби.

ДРУГИ НЕДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С:

- Производство или търговия с всякакви продукти или дейности, считани за незаконни по силата на закони или подзаконовни актове на приемащата държава или международни конвенции и споразумения;
- Всякаква икономическа дейност, свързана с порнография или проституция;
- Научноизследователска и развойна дейност или технически приложения, свързани с програми или решения за електронни данни, които целят по-конкретно да подкрепят:
 - ✓ Всички дейности, включени в Изключени сектори, посочени по-горе;
 - ✓ Създаването на възможност за незаконно проникване в електронни мрежи за данни; или
 - ✓ Създаването на възможност за незаконно изтегляне на електронни данни.
- Научноизследователската и развойна дейност или техническите приложения, свързани с:
 - ✓ Клонирането на хора за научни или терапевтични цели; или
 - ✓ Генетично модифицирани организми (ГМО).

В допълнение и в зависимост от приложимия режим на държавна помощ, трябва да бъдат съобразени и съответните ограниченията, относими към същите.

НЕДОПУСТИМИ РАЗХОДИ И ПО ДВЕТЕ ПРОГРАМИ:

Следните разходи не са допустими за получаване на финансиране:

- Покупка на земя на стойност над 10% от общите допустими разходи за съответната операция. За изоставени земи и за такива, използвани преди това за промишлени цели, които включват сгради, това ограничение се увеличава на 15%. За финансови инструменти, тези проценти се прилагат по отношение на Средствата по Програмата, изплатени на крайния получател, или, в случай на гаранции — по отношение на размера на съответния заем, в съответствие с чл. 64, ал. 1, буква б) на Регламент (ЕС) № 2021/1060;
- Съгласно Постановление на МС № 86 от 1 юни 2023 г., при подкрепа чрез безвъзмездна финансова помощ възстановимият данък върху добавената стойност не е допустим за съфинансиране от Европейските фондове при споделено управление, включително при комбинирана подкрепа чрез финансов инструмент и безвъзмездна финансова помощ в рамките на единична операция.